

Charter

Betreffende de aanpak van de wijk Wielwijk/Crabbehof

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht, handelend als bestuursorgaan van de gemeente Dordrecht, namens deze,

De wethouder van Volkshuisvesting, Zorg en Welzijn

Dhr A.T. Kamsteeg

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

drs. Ella Vogelaar,

Mede namens

minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw dr. G. ter Horst

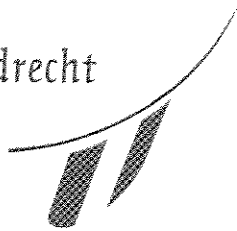
Staatssecretaris van Economische Zaken
Drs. F. Heemskerk

minister voor Jeugd en Gezin
Mr. A. Rouvoet

minister van Justitie
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin

minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw G. Verburg

minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Dr. R.H.A. Plasterk

staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw S.A.M. Dijkma

minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mr. J.P.H. Donner

staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer A. Aboutaleb

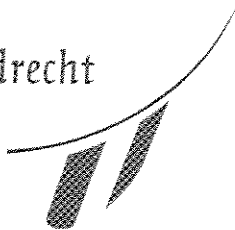
minister van Verkeer en Waterstaat
Ir. C.M.P.S. Eurlings

minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dr. A. Klink

staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw dr. M. Bussemaker

minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Mevrouw dr. J. Cramer

handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden.

Preambule

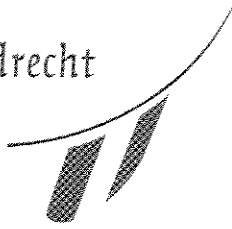
De afgelopen vijftien jaar is hard gewerkt om de aandachtswijken er weer bovenop te helpen. In de meeste van deze wijken is de kwaliteit van de woningvoorraad en de woonomgeving er zichtbaar op vooruitgegaan. De sociaal-economische positie van de bewoners is veel minder vooruitgegaan of zelfs achteruitgegaan. Ondanks alle maatregelen op fysiek en sociaal gebied zijn de huishoudens aan de onderkant van de maatschappelijke ladder niet in staat geweest hierop te stijgen.

Complexe maatschappelijke problemen als schooluitval, een eenzijdige woonvoorraad en een verloederde leefomgeving met weinig mogelijkheden om sociale contacten te leggen, hoge (jeugd)werkloosheid, een gebrekkige inburgering van nieuwkomers en achterblijvende emancipatie en participatie van vooral niet-westerse vrouwen, weinig werkgelegenheid in de buurt, ontoereikende jeugdzorg, gezondheidsachterstanden, criminaliteit en gevoelens van onveiligheid, komen in sommige wijken veelvuldig en naast elkaar voor. Juist deze veelheid aan problemen veroorzaakt de hardnekkigheid van de problematiek in deze wijken. Alleen een langdurige, samenhangende inzet van preventieve, curatieve en repressieve maatregelen kan het verschil gaan maken.

Daarom zijn er 40 wijken aangewezen waar steden en rijk samen de komende 10 jaar aan de slag gaan. Steden en rijk willen deze wijken weer tot vitale woon-, werk-, leer-, en leefomgevingen maken, waar het prettig wonen is en mensen betrokken zijn bij de samenleving. Wij, stad en rijk, zetten in op een strategie die als doel heeft om de komende 10 jaar de kloof tussen kansarmen en kansrijken te verkleinen en waarmee de opeenstapeling van problemen bij kansarme huishoudens en in de wijken waar zij leven effectief wordt aangepakt. De afgelopen periode zijn door de steden in nauwe samenwerking met lokale partijen 40 wijkactieplannen opgesteld. De in het navolgende charter vastgelegde afspraken zijn gebaseerd op de wijkactieplannen en vormen een aanvulling op de bestaande afspraken/overeenkomsten zoals bijvoorbeeld geformuleerd in GSB en ISV. De afspraken tussen steden en rijk voor de 40 wijken sluiten aan bij de afspraken die tussen het rijk en de VNG zijn gemaakt in het kader van het Bestuursakkoord van 4 juni 2007.

Met deze verklaring spreken wij, stad en rijk, ons uit om als bondgenoten in de 40 wijken er alles aan te doen om de hierna geformuleerde ambities voor de wijk(en) te realiseren. Dat betekent dat we met louter "kan niet" geen genoegen zullen nemen.

We verbinden ons om de afgesproken gezamenlijke maatschappelijke ambities te bereiken. Deze ambities zijn robuust en zullen daarom slechts in uitzonderlijke situaties worden aangepast. We spreken elkaar daarom aan op het inzetten van een effectief instrumentarium en blijven daarover met elkaar in gesprek. Als een instrument niet effectief genoeg blijkt, zoeken we naar andere, meer effectieve instrumenten. De weg waarlangs is dus minder onwrikbaar dan de ambities.

Dordrecht, Wielwijk en Crabbehof

Het rijk heeft in Dordrecht de twee wijken Wielwijk en Crabbehof aangewezen om in de komende jaren uit te groeien van aandachtswijk naar krachtwijk. Deze aanwijzing stelt de gemeente en de samenwerkende partijen in staat om met extra daadkracht en snelheid de herstructureringsplannen die voor beide wijken zijn ontwikkeld, uit te voeren.

Het bredere kader: Dordrecht-West

Wielwijk en Crabbehof maken, samen met de wijken Oud Krispijn en Nieuw Krispijn, onderdeel uit van Dordrecht-West. In heel Dordrecht-West staat de leefbaarheid onder druk door een concentratie van lage inkomens gecombineerd met hoge werkloosheid, lage scholing, een lage sociale cohesie, criminaliteit en onveiligheid. Om het tij te keren is op 21 oktober 2004 door de corporaties en de gemeente Dordrecht het document "Dordrecht-West op Stoom" ondertekend. Een belangrijke doelstelling hierin is het tegengaan van de selectieve uitstroom van hogere inkomens en instroom van lage inkomens en de verbetering van de leefbaarheid in Dordrecht-West.

Om de problemen in Dordrecht-West structureel aan te pakken, is het nodig de kwaliteit van de woningvoorraad te verbeteren en te zorgen voor een divers aanbod aan woonmilieus. Tegelijkertijd dient een aanpak te worden ontwikkeld om de leefbaarheid te verbeteren en de kansen voor mensen uit de wijken te vergroten. De herstructurering moet naast fysieke ingrepen ook een sociale springplank bieden aan de huidige bewoners om hun situatie te verbeteren. In Oud Krispijn is rond 2000 gestart met de uitvoering van een omvangrijk fysiek en sociaal vernieuwingsplan, een aanpak waarvan de resultaten duidelijk merkbaar zijn. Nu zijn de overige wijken in Dordrecht-West aan de beurt, waarbij dezelfde aanpak wordt gevolgd.

Doelstellingen op Dordrecht-West niveau

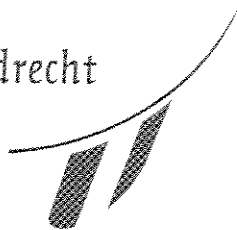
De centrale doelstellingen zijn de volgende:

1. Tegengaan van de selectieve uitstroom van hogere inkomens en instroom van lagere inkomens in de wijken van Dordrecht-West. In 2003 had 54 % van de inwoners van Dordrecht-West een laag inkomen, in 2015 moet dit gedaald zijn tot 40 %.
2. Zorgen dat in elke wijk de leefbaarheid op peil is en er sprake is van een schone, hele en veilige woonsituatie met bijbehorend voorzieningenniveau.

Ambitie en fasering

Voor Wielwijk wordt gelijktijdig gestart met de uitvoering van een fysiek en sociaal programma (vanaf 2007). De ambitie is om door dit programma te bereiken dat Wielwijk in 2017 een aantrekkelijke wijk met diverse woonmilieus is geworden. In cijfers betekent dit dat Wielwijk in 2017 in de monitor Leefbaarheid en Veiligheid een gemiddelde plaats inneemt. Op dit moment hebben Wielwijk en Crabbehof de laagste scores van heel Dordrecht.

Voor Crabbehof zal het zwaartepunt van de fysieke ingrepen liggen na 2015, tot die tijd wordt ingezet met een zeer stevig sociaal programma. Voor Crabbehof willen we in 2017 bereiken dat de scores uit de monitor Leefbaarheid en Veiligheid op een niveau tussen het huidige en het Dordtse gemiddelde liggen.

Specifiek voor wijk Wielwijk/Crabbehof spreken we af de volgende zaken af:

1. Op het gebied van wonen

Gezamenlijke ambitie

- Wielwijk en Crabbehof dienen een gevarieerder en kwalitatief hoogwaardiger woningaanbod te krijgen om daarmee een meer gevarieerde wijkbevolking aan te trekken. Nu bestaat het grootste deel van de woningvoorraad uit goedkope, kleine portiek-etagewoningen in de huursector. De huidige verhouding tussen koop en huur is in Wielwijk 10/90, in Crabbehof 25/75. Door het fysieke programma in Wielwijk zal het aantal sociale huurwoningen dalen van 2658 in 2000 tot 1422 woningen in 2017. Dit is een afname van 1236 woningen in de sociale huursector. Vervangende nieuwbouw vindt hoofdzakelijk in de koopsector plaats.
- We willen van Wielwijk en Crabbehof duurzame wijken maken waar een prettig en gezond leefklimaat heerst door het beperken van de doorstroom van (goederen) verkeer, het bevorderen van de groenvoorzieningen, het verbeteren van de luchtkwaliteit, het verminderen van de geluidsoverlast en een Energie Prestatie Label (EPL) norm van 6.0 in 2025.
- In 2017 is er in beide wijken geen sprake meer van overschrijdingen van de normen van luchtkwaliteit of geluidsniveau in de buitenruimte.
- Externe veiligheid: het terugbrengen van het gevaarsniveau in de wijk Crabbehof naar -¾ van de oriëntatiewaarde groepsrisico in 2017.

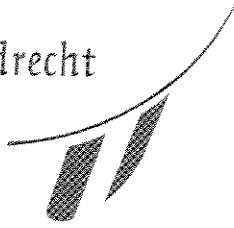
Inzet stad

Woningbouw

- In Wielwijk worden tot 2015 ca. 200 sociale huurwoningen verkocht en ruim 850 sociale huurwoningen gesloopt. Hiervoor worden ca. 780 woningen teruggebouwd, waarvan het merendeel koopwoningen. Een flink deel van de te slopen woningen bestaat uit portiek-etagewoningen, de nieuwbouw zal voor een groot deel bestaan uit eengezinswoningen. Het park wordt verder de wijk ingetrokken.
- In Crabbehof zullen ca. 180 huurwoningen worden verkocht en is sloop voorzien van ruim 350 huurwoningen. Op de slooplocaties en twee ontwikkellocaties staat nieuwbouw van ruim 460 woningen gepland. Daarnaast wordt het bestaande verzorging- en verpleeghuis vernieuwt. In de spoorstrook staat een ontwikkeling naar recreatiegebied gepland. In de Foyer (Colijnstraat) worden de mogelijkheden voor starters op de woningmarkt uitgebreid door het aanbieden van woonproducten op maat.

Verkeer

Wielwijk: aanpassing van de doorgaande verkeersroutes en gedeeltelijk verleggen naar de rand van de wijk vanaf 2009.

Milieu, energie en groen

- Er wordt onderzocht op welke manier alternatieve bronnen van energievoorziening en energiebesparing kunnen worden ingezet. Voor bestaande woningen wordt momenteel geïnventariseerd welke maatregelen genomen kunnen worden om energieprestatie te verbeteren.
- Bij de inrichting van de woonomgeving zal nadrukkelijk worden gelet op de natuuraspecten en de waterkwaliteit.
- Het door sloop vrijgekomen terrein naast de A-16 in 2008/2009 duurzaam inrichten, waarbij ingezet wordt op participatie van verschillende doelgroepen in de wijk. Doel is te komen tot een gebied dat door verschillende groepen gebruikt kan worden voor allerlei activiteiten op het vlak van sport, recreatie, ontmoeting, kunst en cultuur etc. Van belang hierbij is echter ook het milieu, daarom wordt gedacht aan een proef met beplanting om een positief effect op de luchtkwaliteit te bereiken. Hierbij wordt aangesloten op het impulsprogramma Groen in de stad van het ministerie van LNV.

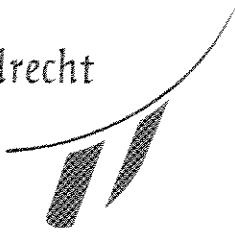
Duurzaamheid

Partners in de wijk willen Wielwijk op een duurzame wijze vernieuwen, zowel op sociaal als fysiek vlak. Duurzaamheid kent in Wielwijk vele kanten, energie, klimaat, water, groen, materiaalgebruik, inrichting woonomgeving, verkeer en vervoer, natuur, etc. Om die duurzaamheid op de lange termijn te bereiken wil Wielwijk graag nu in kaart brengen welke maatregelen er in welke samenhang met elkaar genomen kunnen worden om van Wielwijk een duurzame herstructureringswijk te maken. Het resultaat zou moeten zijn om tot een pakket van maatregelen te komen met betrekking tot duurzame (fysieke) wijkontwikkeling. Hiervan zouden ook andere wijken in een soortgelijke situatie kunnen profiteren. Graag willen we in samenwerking met LNV en VROM en andere deskundige partijen binnen en buiten de stad hiervoor een experiment starten.

Inzet rijk

Luchtkwaliteit en geluid

- In het kader van de verbetering van de luchtkwaliteit in het gebied langs de A16, waarin de wijken Wielwijk en Crabbehof zijn gelegen, wordt de samenwerking in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) voortgezet en geïntensiveerd.
- Het rijk neemt maatregelen om de lucht schoner te krijgen zoals het stimuleren van roetfilters, snelheidsverlaging op snelwegen en belasting op aanschaf auto's gedifferentieerd naar milieubelasting.
- Het ministerie van V&W zet zich in om alle overschrijdingen van de normen op het gebied van luchtkwaliteit op het hoofdwegennet op te lossen (inclusief financiering) in het kader van het NSL. Dit geldt dus ook voor mogelijke overschrijdingen langs de A16 bij Dordrecht. Aangezien het in veel gevallen gaat om plaatsen van schermen zal daar ook de geluidssanering bij worden meegenomen.

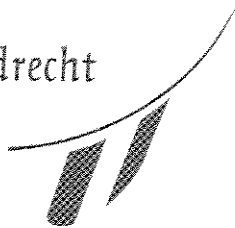

Externe veiligheid

- Crabbehof: Het rijk ontwikkelt samen met provincies, gemeenten en vervoerders en producenten van gevaarlijke stoffen het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen. De ambitie is om het Basisnet zo vorm te geven dat er wordt voldaan aan de norm voor het plaatsgebonden risico en dat overschrijdingen van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico worden voorkomen of verminderd. Het rijk zal ervoor zorgdragen dat bij de vaststelling van het Basisnet Spoor de toekomstige contour voor het plaatsgebonden risico (10-6) van het gedeelte van het spoortracé Kijfhoek-Lage Zwaluwe dat langs Crabbehof loopt op maximaal 30 meter komt te liggen.
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat zet zich in om veranderingen in vervoersstromen via de Drechtsteden (als gevolg van regulering van transport bij de ingebruikname van de Betuweroute) in beginsel risiconeutraal uit te voeren ten opzichte van de situatie 2004. Dit wil zeggen dat de afname van het transport van LPG vanuit Rotterdam naar Duitsland via de Drechtsteden en de (mogelijke) toename van LPG transport vanuit Vlissingen naar de Betuweroute per saldo niet mogen leiden tot een toename van het groepsrisico ten opzichte van de situatie 2004.
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat maakt met BP, Shell, DSM, Sabic en VNPI op de korte termijn afspraken die inhouden dat deze bedrijven vooruitlopend op de ontwikkeling van het Basisnet Spoor al op vrijwillige basis LPG zodanig te vervoeren dat het risico op een warme BLEVE substantieel wordt verminderd en zij zoveel mogelijk gebruik gaan maken van de Betuweroute.
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat zet zich er samen met alle andere partners in het Basisnet proces voor in om bij de vormgeving van het Basisnet Spoor de mogelijkheden te betrekken om eventuele na routing lokaal resterende veiligheidsknelpunten op te lossen door langzamer te rijden, instellen van tijdsvensters, op extra plaatsen ATBvv aan te brengen, e.d.
- Uit de rijksbrede EV-middelen voor veiligheidsmaatregelen aan het spoor zal het ministerie van Verkeer en Waterstaat € 5 mln. reserveren voor extra invoering van o.a. ATBvv op de meest risicovolle stationslocaties die vooral langs de Brabantroute liggen.

Milieu, energie en groen

- LNV en VROM bieden ondersteuning bij verdere uitwerking van ideeën op het vlak van duurzaamheid, energie, natuur en milieu.
- De DLG (Dienst Landelijk Gebied) kan helpen bij het ontwerpen van gebiedsplannen, maar ook bij het begeleiden van processen.
- Specifieke onderzoeksvragen bijv. over het effect van groen op luchtkwaliteit/fijn stof kunnen worden gesteld aan de helpdesk van Alterra.
- Kennisuitwisseling/uitwisseling van best practices via het Kennisnetwerk Groen en de stad.
- Een financiële bijdrage uit het impulsprogramma Groen en de stad (dit bedraagt maximaal 1 miljoen per jaar voor de krachtwijken). In de eerste helft van 2008 worden de criteria uitgewerkt en wordt er een verdeling gemaakt over die krachtwijken die ambities laten zien op het gebied van groen.
- Leerlingen uit het (groene) onderwijs kunnen bijdragen aan onderhoud en inrichting van het groen in en rond de stad in het kader van een maatschappelijke stage, al dan niet met begeleiding vanuit een instelling van het groene onderwijs.

2. Op het gebied van werken

Gezamenlijke ambitie

Wielwijk en Crabbefhof hebben het grootste aandeel werklozen van Dordrecht (resp. 17.7% en 11.6%), het laagste gemiddelde inkomen en de meeste uitkeringen. In 2017 is de werkloosheid en het aantal uitkeringsgerechtigden in Wielwijk/Crabbefhof gelijk aan het stedelijk gemiddelde. In 2011 is het aandeel huishoudens met een midden of hoog inkomen t.o.v. 2007 gemiddeld gestegen met 6% en in 2017 met gemiddeld 12% (ambities Dordrecht West).

Wielwijk

- Middels werkmakelaar 1 (werk als dagbesteding) zijn vóór 2011 45 mensen aan het werk geholpen.
- Middels werkmakelaar 2 (voor jongeren, vakantiewerk/bijbaan) zijn vóór 2011 120 jongeren aan het werk geholpen.
- In 2011 is het percentage werklozen in Wielwijk gedaald van 17.7% (2005) naar 8%, in 2017 is dit gelijk het stedelijk gemiddelde.
- In 2011 is het percentage uitkeringsgerechtigden gedaald van 13.7% (2005) naar 8%. In 2017 is dit gelijk het stedelijk gemiddelde.

Crabbefhof/Zuidhoven

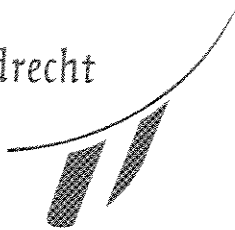
- In 2011 is het percentage werklozen in Crabbefhof/Zuidhoven gedaald van 11.6% (2006) naar 6.4%, in 2017 ligt dit percentage precies gemiddeld tussen het percentage in 2006 en het stedelijk gemiddelde in 2017 in.
- In 2011 is het percentage uitkeringsgerechtigden gedaald van 7.7% (2006) naar 6%, in 2017 ligt dit percentage precies gemiddeld tussen het percentage in 2006 en het stedelijk gemiddelde in 2017 in.

Inzet stad

Beide wijken

- Werkloosheidsbestrijding door het inzetten van een werkmakelaar die bewoners op weg helpt naar een (betaalde) baan en/of een opleiding of stageplek.
- Inzet van een kansenmakelaar die bewoners helpt bij het opzetten van een eigen initiatief, bijvoorbeeld een naaiatelier of cateringbedrijf. Bestaande initiatieven zoals de buurtmoestuin, fietsenwerkplaats en kledingruilbeurs, worden met raad en daad bijgestaan en waar mogelijk uitgebreid.
- Stimuleren van bedrijvigheid door ontwikkeling van nieuwe bedrijfsruimte en woon-werkunits te ontwikkelen.
- De ontwikkeling van een kansenzone: een locatie waar al deze initiatieven onderdak kunnen vinden. Ook wordt er een tweedehands bouwmarkt (met materialen uit de sloop) opgezet en een klussendienst.
- Het ontwikkelen van bedrijvigheid in de diverse plinten, het opzetten van leerwerkplaatsen en het opzetten van een vrouwenwerkplaats.
- De gemeente stemt in met deelname en medewerking van de drie terreinen inburgering, re-integratie en educatie. Daarnaast draagt de gemeente zorg voor een competente

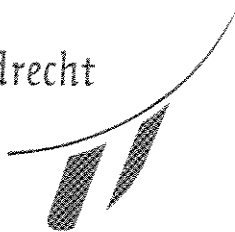

projectleider die verantwoordelijk is voor het voorbereidingstraject. Gedurende het voorbereidingstraject levert de gemeente verschillende producten en instrumenten, die tezamen met de opgedane kennis beschikbaar wordt gesteld voor verspreiding naar andere gemeenten.

- De gemeente overweegt in samenspraak met de Projectorganisatie Microfinanciering in de loop van 2008 een project te starten.

Inzet rijk

- EZ ontwikkelt een wetsvoorstel "Experimenten BGV-zones". Dit voorstel zal naar verwachting in de tweede helft van 2008 van kracht worden. Deze nieuwe wet maakt het voor ondernemers mogelijk om te experimenteren met gebiedsverbeteringen. Als de meerderheid van de ondernemers in een gebied dat wil kan de gemeente een lokale heffing instellen om gebiedsverbeteringsplannen uit te voeren. De ondernemers bepalen welke maatregelen ze nemen en voeren deze uit. De maatregelen zijn aanvullend op de gemeentelijke dienstverlening, EZ zal hierbij de krachtwijken, waar nodig en waar mogelijk, gericht faciliteren met informatie en tools.
- EZ zal via het Programma Microfinanciering, dat zich richt op ondersteuning van kleine (startende) ondernemers, diensten aanbieden aan lokale initiatieven, die maatwerk bieden aan (startende) ondernemers. Tevens zal EZ een coachingsnetwerk opzetten en een landelijke garantieregeling introduceren. Steden kunnen in 2008 deelnemen aan projecten (pilots) in dit programma.
- EZ faciliteert de gemeente bij haar afweging om een kanszone(regeling) tot stand te brengen en in welke passende vorm. Dit gebeurt door middel van het verspreiden van het rapport met de tussenevaluatie van de Ondernemersregeling Kansenzones Rotterdam (OKR) en het aansluitend organiseren van een verdiepingsbijeenkomst tussen gemeenten. Onder verwijzing naar het afsprakenkader tussen WWI en Aedes kunnen woningcorporaties hier een rol bij vervullen.
- SZW, OCW en WWI streven naar de totstandkoming van een Participatiebudget, waarin met ingang van 1 januari 2009 middelen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie worden gebundeld. Vooruitlopend hierop neemt Dordrecht in 2008 deel aan het project voorbereidingstrajecten participatiebudget. De voorbereidingstrajecten zijn er op gericht om gemeenten beleidsmatig en organisatorisch voor te bereiden op de komst van het participatiebudget, zodat zij, zodra dit budget feitelijk tot stand is gebracht, van start kunnen met een gerichte inzet hiervan voor het bevorderen van duurzame participatie.
- SZW, OCW en WWI zorgen voor begeleiding en ondersteuning bij de vormgeving van het proces. Daarnaast is er een financiële tegemoetkoming van 225.000 euro beschikbaar van WWI, onder meer voor de inzet van een projectleider en het betrekken van medewerkers uit de betrokken beleidsterreinen (brief van 1 februari 2008 (WWI/W2008002440)).
- Het verspreiden van goede voorbeelden op het terrein van werken, in elk geval via de praktijkvoorbeelden uit het advies 'De Wijk Inc.' van de Raad voor Werk en Inkomen en via de uitgebreide projectinventarisatie die de RWI op verzoek van de Minister voor WWI door Nicis heeft laten uitvoeren (www.rwi.nl/wijk). Deze voorbeelden vormen een aanvulling op de reguliere praktijkvoorbeelden op het terrein van werken zoals de projectenbank IPW op het gemeenteloket van SZW.

3. Op gebied van leren en opgroeien

Gezamenlijke ambitie

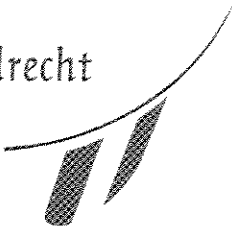
- Terugbrengen van het aantal kinderen op de basisscholen in Wielwijk en Crabbehof met taal en ontwikkelachterstand naar het stedelijk gemiddelde in 2017.
- Verhogen van deelname van kinderen uit beide wijken aan voorzieningen als muziekonderwijs, aan sportactiviteiten en lidmaatschap van clubs en verenigingen naar het stedelijk gemiddelde in 2017
- Verlagen van het aantal jongeren uit Wielwijk en Crabbehof zonder startkwalificatie naar het stedelijk gemiddelde in 2017.
- Het stimuleren van uitbreiding van het aantal brede scholen met aantrekkelijke dagarrangementen inclusief sport en cultuur. Daarbij wordt gestimuleerd, dat brede scholen samenwerken met sportverenigingen en cultuurinstellingen.
- Alle ouders, jeugdigen en kinderen moeten met alle mogelijke vragen over opvoeden en opgroeien en voor hulp terecht kunnen bij een laagdrempelig en herkenbaar Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de buurt. In het basismodel CJG worden diverse functies van opvoed- en gezinsondersteuning gebundeld.
- Een krachtwijk is kindvriendelijk. Goed opgroeien vergt een stimulerende, kindvriendelijke en ook een veilige leefomgeving. Een kindvriendelijke leefomgeving begint met een goede woning maar betekent ook veilige wandel- en fietspaden, een schone en veilige buitenruimte, met accommodaties waarin vrijetijdsactiviteiten worden aangeboden, met een aanbod aan sport, cultuur en groen binnen ieders bereik.
- De ambitie is dat leerkrachten en directeuren in de wijken meer gelegenheid krijgen om hun tijd te besteden aan het primaire proces. Daarom willen we op iedere basisschool in de krachtwijken een conciërge.

Wielwijk

- Tevredenheid voorzieningen: 'Jongeren die vinden dat er niet genoeg te doen is in de buurt' daalt van 58% in 2003 naar 48% in 2011. In 2017 is dit gelijk aan het stedelijk gemiddelde.
- 'Aandeel jongeren met een bijbaan' stijgt van 22% in 2003 naar 38% in 2011. In 2017 is dit gelijk aan het stedelijk gemiddelde.
- 'Aandeel jongeren dat zich vaak of af en toe verveelt' daalt van 66% in 2003 naar 51% in 2011. In 2017 is dit gelijk aan het stedelijk gemiddelde.
- Score sociale samenhang is gestegen van 5,3 in 2005 naar 5,9 in 2011 en is in 2017 gelijk aan het stedelijk gemiddelde.

Crabbehof

- Tevredenheid voorzieningen: het percentage 'Jongeren die vinden dat er niet genoeg te doen is in de buurt' daalt van 59% in 2003 naar 54% in 2011 en in 2017 ligt dit percentage precies gemiddeld tussen het percentage in 2006 en het stedelijk gemiddelde in 2017 in.
- Het 'aandeel jongeren met een bijbaan' stijgt van 33% in 2003 naar 38% in 2011 en in 2017 ligt dit percentage precies gemiddeld tussen het percentage in 2006 en het stedelijk gemiddelde in 2017 in.

- Het 'Aandeel jongeren dat zich vaak of af en toe verveelt' daalt van 59% in 2003 naar 49% in 2011 en in 2017 ligt dit percentage precies gemiddeld tussen het percentage in 2006 en het stedelijk gemiddelde in 2017 in.
- Score sociale samenhang is gestegen van 4,7 in 2007 naar 4,9 in 2011 en in 2017 ligt dit percentage precies gemiddeld tussen het percentage in 2007 en het stedelijk gemiddelde in 2017 in.

Inzet stad

Beide wijken

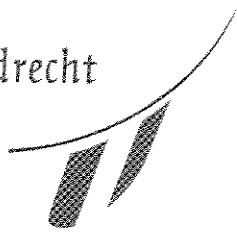
- Creëren van stageplekken in de wijken in nauwe samenspraak met de diverse onderwijsaanbieders uit de stad. Realisatie van stageplekken en leer/werkplekken voor werkzaamheden in de sloop, de nieuwbouw, renovatie, het onderhoud en beheer van de wijk en in de sociaal/economische programma's.
- In de herstructurering wordt bijzonder veel aandacht besteed aan een gezonde, veilige en kindvriendelijke woonomgeving, met voldoende gelegenheid voor sport, spelen en ontwikkeling. Bewoners (inclusief jongeren en kinderen) worden hierbij actief betrokken.

Wielwijk

- Nieuwbouw van twee basisscholen, een nieuw buurthuis, een consultatiebureau plus (CJG), een kinderdagverblijf en voor- en naschoolse opvang wordt gerealiseerd op één locatie, waarmee een multifunctionele plek ontstaat waar kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. De bouw start in 2008.
- Op beide scholen loopt al een brede school programma, via het speerpunt jong zullen de activiteiten verder uitgebreid worden.
- Nieuwbouw voor een derde basisschool staat voor 2010 op het programma.
- Opzetten en uitvoeren van een activiteiten programma voor de jeugd 0-12 jaar, vanaf 3^e kwartaal 2007.
- Opzetten van een BOS-project in 2008.
- Opzetten en uitvoeren van het project Buiten spelen Binnen spelen vanaf medio 2007.
- Oprichten van een Platform voor jongeren in 2008/2009.
- Opzetten en uitvoeren van een activiteiten programma voor jongeren van 13-23 jaar, in overleg met het jongerenplatform (2008/2009).
- Opzetten van een Klusdienst/sleutelgarage in 2008.
- Opzetten van een Sloopbedrijf / Tweedehands bouwmarkt i.s.m. het onderwijs in 2008.

Crabbehof

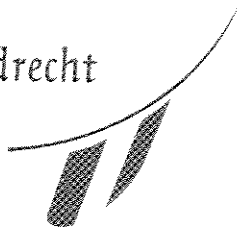
- Opzet van een speciale leerwerkplaats voor opleiding in catering en horeca in het Foyergebied (2008/2009).
- Brede school programma loopt en wordt verder uitgebreid en aangevuld wordt met o.a. sport en spel, activiteiten gericht op persoonlijke ontwikkeling en kunst en cultuur. De programma's op de scholen worden uitgevoerd in samenwerking met sport en recreatie, de bibliotheek, sportverenigingen, welzijnsorganisaties etc. (2008/2009).
- Voortzetting van het 'BOS-project' i.s.m. de scholen en GGD.
- Opzetten en uitvoeren van het project Doe ff gezond, een integrale aanpak met sport, spel en gezonde voeding (2008/2009).

- Uitbreiding recreatieve activiteiten voor jeugd en jongeren, in samenwerking met o.a. kunst en cultuur makelaar, jongerenwerk, sportclubs etc. (2008/2009).

Inzet rijk

- Vanuit de impuls 'brede school, cultuur en sport' zullen door VWS en OC&W middelen ter beschikking worden gesteld voor combinatiefuncties. Dit betreft functies voor professionals die bij één werkgever in dienst zijn, maar werkzaam zijn in, of ten behoeve van meerdere sectoren. Met de gemeente worden apart afspraken gemaakt over het bijbehorende financieringsvoorstel en het aantal combinatiefuncties.
- Er komt een aanvraagregeling voor basisscholen die tegemoet komt in de kosten van een conciërge. Voor geheel Nederland is voor de regeling € 20 miljoen beschikbaar. Basisscholen in de aandachtswijken en de G4 kunnen met voorrang gebruik maken van deze regeling. Voorwaarde zal cofinanciering zijn. Over de specifieke uitwerking vindt op dit moment nog overleg plaats. De maximale bijdrage vanuit OCW is 0,4 fte. per basisschool (€ 12.937,-). Vanaf augustus 2008 kunnen alle aandachtswijken een beroep doen op deze regeling. Met de G-4 worden aparte afspraken gemaakt voor de basisscholen in de niet-aandachtswijken in hun gemeente. Daarna komt er een regeling voor alle basisscholen.
- Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (www.nisb.nl), één van de partners in de Alliantie Sport, coördineert de inzet van het NASB. Het NISB stelt als kennisinstituut informatie ter beschikking aan gemeenten. NISB kan vanuit haar werkprogramma 2008 1 (één) dagdeel per WWI-wijk aanbieden, bij voorkeur te benutten voor vraagverkenning en het analyseren van de lokale situatie. De analysefase kan uitmonden in een voorstel voor in te zetten interventies, ondersteuning van de gemeente door NISB bij uitvoering, of uitvoering van de interventie door NISB eventueel samen met andere partners. NISB heeft daarvoor een modulair wijkconcept ontwikkeld, waar interventies zoals de Ketenaanpak Actieve Leefstijl, Communities in Beweging, Beweegkriebels deel van uitmaken.
- De minister voor Jeugd en Gezin stelt extra middelen beschikbaar voor de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin (zie brief 1 februari 2008 (WWI/W2008002440)). Dit geld is nadrukkelijk bedoeld om het aanbod van licht pedagogische hulp te versterken.

4. Op het gebied van integratie

Gezamenlijke ambitie

Integratie houdt in dat burgers die van elders afkomstig zijn volwaardig meetellen en meedoen. Daarvoor is van belang dat men de Nederlandse taal beheerst, werk heeft of anderszins sociaal actief is, en meedoet in het maatschappelijk leven. In 2017 willen we dat de bevolking van Wielwijk en Crabbehof beter in staat is op een zelfstandige manier deel te nemen aan de samenleving, onder meer door een betere beheersing van de Nederlandse taal, hetgeen onder andere bereikt kan worden via duale inburgeringstrajecten voor zowel de inburgeringsplichtigen als -behoefigen.

Wielwijk

- Score sociale samenhang is gestegen van 5,3 in 2005 naar 5,9 in 2011.
- Aandeel van de bevolking dat zich het afgelopen jaar actief heeft ingezet om de eigen buurt te verbeteren' van 18% in 2005 naar 22% in 2011.

De ambitie in Wielwijk is om in 2017 alle indicatoren minstens op het niveau van het stedelijk gemiddelde te hebben.

Crabbehof

- Score sociale samenhang is gestegen van 4,7 in 2007 naar 4,9 in 2011.
- Het percentage 'actieve inzet' stijgt van 11% in 2007 naar 14% in 2011.
- Armoede: Het aandeel inwoners uit Crabbehof/Zuidhoven dat aangeeft vaak geldzorgen te hebben was in 2005 25%, dit tegenover 18% in Dordrecht als geheel. In 2011 geeft 22 % van de inwoners van Crabbehof/Zuidhoven aan vaak geldzorgen te hebben.
- Gezondheid: Het aandeel inwoners uit Crabbehof/Zuidhoven dat de eigen gezondheid matig/slecht vindt was in 2005 26%, dit tegenover 15% in Dordrecht als geheel. In 2011 geeft 22% van de inwoners van Crabbehof/Zuidhoven aan de eigen gezondheid matig/slecht te vinden.

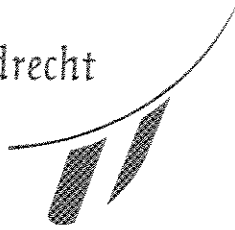
De ambitie in Crabbehof is om in 2017 alle indicatoren op een niveau precies gemiddeld tussen de huidige score/percentage en het stedelijk gemiddelde in 2017 in te hebben.

Inzet stad

Opzetten en uitvoeren (2007/2008) van allerlei projecten en activiteiten om het contact tussen verschillende bevolkingsgroepen bij elkaar te brengen (autochtoon/allochtoon, jong/oud). Sportactiviteiten, kunst en cultuur, spelen en bewonersinitiatieven bieden hiervoor de handvaten. Voorbeelden hiervan zijn: wijktheater, sparen voor kunst, buurtmoestuin, groentekraam, straatterrassen, naaiatelier.

In 2011 is van alle in de wijk aangeboden inburgeringstrajecten 80% duaal.

De gemeente wil alle inburgeringsplichtigen en -behoefigen een inburgeringstraject aanbieden, waarbij bijzondere aandacht is voor de grote Antilliaanse gemeenschap in Crabbehof en Wielwijk. De gemeente streeft ernaar om inburgering te verbinden met andere instrumenten die gericht zijn op participatie in de (lokale) samenleving.

Wielwijk

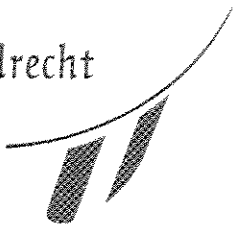
- Project Achter de voordeur: door huisbezoek worden bewoners gestimuleerd en geholpen om problemen op te lossen, kansen te aan te grijpen en deel te nemen aan de samenleving: jaarlijks zullen minimaal 250 huishoudens worden bezocht en problemen opgelost of er wordt gewerkt aan de oplossing. Bij minimaal 60 % van de bezochte huishoudens is de voorzieningencheck uitgevoerd waarmee wordt beoordeeld of er wellicht geen gebruik wordt gemaakt van voorzieningen waar men wel recht op heeft (bv. huur- en zorgtoeslagen, bijzondere bijstand, kwijtschelding lokale belastingen). In 2007 is een pilot van achter de voordeur uitgevoerd. Na evaluatie is besloten dit project verder over Wielwijk uit te rollen (2008 e.v.)

Crabbhof

- Start in 2008 van het project kansen voor bewoners, waar initiatieven van bewoners actief worden ondersteund.
- Start in 2008 van het project Achter de Voordeur (zie Wielwijk).

Inzet rijk

- SZW, OCW en WWI streven naar de totstandkoming van een Participatiebudget, waarin met ingang van 1 januari 2009 middelen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie worden gebundeld.
- Gemeenten kunnen een beroep doen op procesmanagement van het rijk bij de uitvoering van het Deltaplan inburgering.
- Via de landelijke stimuleringsregeling 'Ruimte voor contact' (www.ruimtevoorcontact.nl) kunnen lokale instellingen een beroep doen op financiële ondersteuning voor projecten gericht op duurzame interetnische ontmoeting.
- Op Forum kan een beroep worden gedaan voor advies en begeleiding in het integratieproces. Zie o.a. de producten 'woonateliers' en 'wijktafels' om allochtone burgers bij het WAP te betrekken. www.forum.nl.
- WWI stelt expertise beschikbaar voor de verdere vormgeving van het inburgeringsbeleid in Dordrecht.

5. Op het gebied van veiligheid

Gezamenlijke ambitie

In de wijken Wielwijk en Crabbefhof daalt de veiligheidsbeleving ondanks de verbeterende werkelijke veiligheidssituatie. Het rapportcijfer veiligheid (beleving van de bewoners) ligt op het laagste niveau van Dordrecht. Voor Wielwijk lag het rapportcijfer veiligheid in 2007 op 6,4, voor Crabbefhof/Zuidhoven op 6,2. Het stedelijk gemiddelde lag in 2007 op 6,9. Ambitie is dit tij te keren. Voor de veiligheidscijfers wordt gebruik gemaakt van de monitor leefbaarheid en veiligheid, en waar mogelijk en beschikbaar worden de cijfers op buurtniveau gebruikt (dwz. Wielwijk zonder Dordtse Hout en Crabbefhof zonder Zuidhoven).

Wielwijk

- Indicatorscore oordeel over de buurt stijgt van 6.2 in 2005 (stedelijk gem. is 7,6), naar 6.5 in 2011.
- Rapportcijfer leefbaarheid stijgt van 6.5 in 2005 (stedelijk gem. is 6,9), naar 6.9 in 2011.
- Rapportcijfer woonomgeving 6.3 in 2005 (stedelijk gem. is 7,0) naar 6.5 in 2011.
- Rapportcijfer veiligheid in de buurt stijgt van 6.1 in 2005 (stedelijk gem. is 6,7) naar 6.4 in 2011.
- Score sociale samenhang is gestegen van 5,3 in 2005 (stedelijk gemid. is 6,1), naar 5,9 in 2011.
- De ambitie in Wielwijk is om in 2017 alle indicatoren minstens op het niveau van het stedelijk gemiddelde te hebben.

Crabbefhof

- De indicatorscore 'oordeel over de buurt' stijgt van een 5,9 in 2007 (stedelijk gemiddelde is 7,5) naar een 6,2 in 2011.
- Het rapportcijfer 'leefbaarheid in de buurt' stijgt van een 6,2 in 2007 (stedelijk gemiddelde is 7,0) naar een 6,5 in 2011.
- Het rapportcijfer 'veiligheid in de buurt' stijgt van een 5,9 in 2007 (stedelijk gemiddelde is 6,9) naar een 6,2 in 2011.
- Score sociale samenhang is gestegen van 4,7 in 2007 (stedelijk gemiddelde is 6,0) naar 4,9 in 2011.
- De ambitie in Crabbefhof is om in 2017 alle indicatoren op een niveau precies gemiddeld tussen de huidige score/percentage en het stedelijk gemiddelde in 2017 in te hebben.

Inzet stad

- Thema Schoon, heel en veilig is door bewoners met hoge prioriteit aangewezen.
- Ruimte voor eigen initiatieven van bewoners (bewonersbudget).
- Maatregelen om de leefsituatie voor, tijdens en na de sloop veilig te houden door gemeente en corporaties. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld extra beveiliging, kunst op dichtgetimmerde panden of aan sloophekken, extra verlichting, tijdelijke inrichting van door sloop braakliggende terreinen etc.. Alle maatregelen worden genomen in nauw overleg met huurderscommissies en omwonenden.
- Het beperken van overlast door jongeren, onder andere door het opzetten van vadergroepen en het bieden van activiteiten.

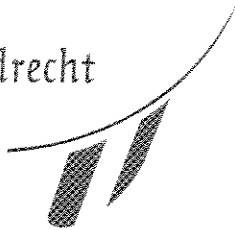
- Activiteiten gericht op ontmoeting en elkaar kennen.
- Inzet op duidelijke regels en afspraken in portieken op straat en op pleinen en de handhaving daarvan. Bij klachten en overlast kan buurtbemiddeling worden ingezet.

Inzet rijk

De ministers van BZK en Justitie ondersteunen de gemeenten met de volgende beleidsmaatregelen uit het project Veiligheid begint bij Voorkomen.

- Het rijk stelt 500 extra wijkagenten beschikbaar. De verdeling van de extra wijkagenten over de regio's gaat volgens het reguliere budgetverdeelstelsel in de vorm van een bijzondere bijdrage. De uitbreiding van wijkagenten zal, conform de landelijke prioriteiten van de politie, het eerst plaatsvinden in de wijken met de grootste problemen. Het is aan het regionaal college, op voordracht van de regionale driehoek, om te bepalen welke wijken dat in de regio zijn. Met de korpsen is afgesproken dat hierbij specifieke aandacht wordt besteed aan de 40 WWI-wijken. Het korps Zuid-Holland-Zuid krijgt in de periode 2007 – 2011 12 extra wijkagenten.
- Rijk en gemeenten maken samen werk van de aanpak van problemen rond jongeren en gezinnen. Vanuit het Ministerie voor Jeugd en Gezin wordt samen met de partijen uit "opvoeden in de buurt" (waaronder de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag en Eindhoven) gewerkt aan praktische handreikingen en afspraken om de regierol van gemeente c.q. de wethouder jeugd ten aanzien van de lokale jeugdketen concreet handen en voeten te geven. Het kabinet bekijkt voorts in het kader van het Actieplan Overlast en Verloedering, samen met de G4-gemeenten, hoe de aanpak van overlast op dit terrein verder versterkt kan worden. Het ministerie van BZK komt in het eerste kwartaal van 2008 met de G4 en de andere betrokken departementen met een voorstel over doorzettingsmacht. Dit voorstel zal naar verwachting ook in andere gemeenten inzetbaar zijn.
- Het rijk streeft ernaar dat de wet bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte in de tweede helft van 2008 in werking treedt.
- In opdracht van het Ministerie BZK zal een toolkit onveiligheidsgevoelens ontwikkeld worden door het CCV. Deze (digitale) toolkit omvat de tot nu toe opgebouwde kennis over onveiligheidsgevoelens en geeft gemeenten en andere veiligheidspartners op lokaal niveau directe handvatten om hun problemen te analyseren en ze vervolgens effectief aan te pakken.
- De helpdesk Privacy ondersteunt de wijken en geeft (juridisch) advies indien instanties tegen problemen aanlopen op het gebied van privacy en gegevensuitwisseling.
- Het rijk betreft de problemen van de wijken bij de ontwikkeling van het kaderconvenant Veiligheid in 2008.

6. Bewonersparticipatie

Gezamenlijke ambitie

Voor het slagen van de bovenstaande ambities in Wielwijk en Crabbehof is het cruciaal dat bewoners meedoen en zich mede verantwoordelijk voelen voor hun wijk. Daarom willen we werken aan optimale bewonersparticipatie.

Wielwijk

- Indicatorscore oordeel over de buurt stijgt van 6.2 in 2005 naar 6.5 in 2011.
- Aandeel van de bevolking dat zich het afgelopen jaar actief heeft ingezet om de eigen buurt te verbeteren' van 18% in 2005 naar 22% in 2011.
- Het percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt is gestegen van 63% in 2005 naar 77% in 2011.
- Score sociale samenhang is gestegen van 5,3 in 2005 naar 5,9 in 2011.

De ambitie in Wielwijk is om in 2017 alle indicatoren minstens op het niveau van het stedelijk gemiddelde te hebben.

Crabbehof

- Score sociale samenhang is gestegen van 4,7 in 2007 naar 4,9 in 2011.
- 'Aandeel van de bevolking dat zich het afgelopen jaar actief heeft ingezet om de eigen buurt te verbeteren' van 11% in 2005 naar 14% in 2011.
- De indicatorscore 'oordeel over de buurt' stijgt van een 5,9 in 2007 naar een 6,2 in 2011.
- Het percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt is gestegen van 66% in 2007 naar 73% in 2011.

De ambitie in Crabbehof is om in 2017 alle indicatoren op een niveau precies gemiddeld tussen de huidige score/percentage en het stedelijk gemiddelde in 2017 in te hebben.

Inzet stad

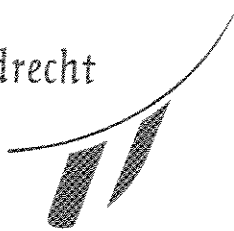
Op creatieve manieren er voor zorgen dat bewoners mee doen. Bij het visieontwikkelingsproces is veel aandacht besteed aan het betrekken en informeren van bewoners. Dit wordt de komende jaren voortgezet, omdat alleen door de betrokkenheid van de verschillende partijen aanpak succes gegarandeerd is. De communicatie over de planvorming en de uitvoering hiervan levert een positieve bijdrage aan het imago van Wielwijk en Crabbehof.

Beoogd resultaat Wielwijk:

- Een goed functionerende klankbordgroep Wielwijk (vanaf 2007). Door middel van deze klankbordgroep worden bewoners actief betrokken bij alle maatregelen en activiteiten die in het WAP zijn opgenomen.
- Een uitgevoerd jaarplan (vanaf 2008) met participatieactiviteiten.
- Communicatieplan (vanaf 2008) met uitvoering van activiteiten zoals website, nieuwsbrief, inloop/bewonersavonden, infolijn.
- Uitvoering imago-onderzoek Wielwijk (2009).

Beoogd resultaat Crabbehof:

- Een goed functionerende klankbordgroep Crabbehof (2008).

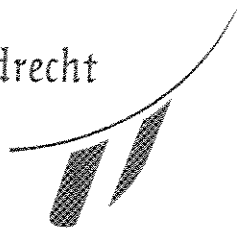
- Een uitgevoerd jaarplan met participatieactiviteiten (2008 e.v.).
- Communicatieplan (vanaf 2008) met uitvoering activiteiten website, nieuwsbrief, inloop/bewonersavonden, infolijn.

Bewonersbudget Wielwijk en Crabbehof.

Er is een budget beschikbaar voor bewoners om projecten uit te financieren en er komt een 'Kansenwinkel' in de wijk als motor voor innovatieve ideeën en als ontmoeting- en informatiepunt. Door de betrokkenheid en de actieve inzet van de bewoners te verhogen wordt een vitale, leefbare buurt verkregen.

Inzet rijk

- WWI stelt in 2008 20 miljoen voor burgerinitiatieven ter beschikking. Hiervan zal €10 miljoen beschikbaar komen voor de 40 wijken, hiervan ontvangt de gemeente Dordrecht voor 2008 €190.000,- (brief van 1 februari 2008 (WWIW2008002440)).
- Experiment: Het rijk stelt zich als taak om in het kader van het bevorderen van bewonersparticipatie in de wijk de komende jaren experimenten te starten die hieraan zullen bijdragen. De nadere invulling van deze experimenten zal samen met de gemeenten die aangetoond hebben interesse te hebben in dit experiment vastgesteld worden.

7. Experimenten

Inzet rijk

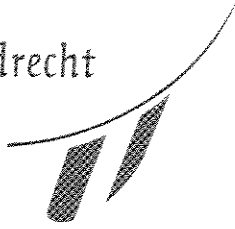
Om op bepaalde terreinen doorbraken te forceren, wil het rijk experimenteerruimte creëren voor gemeenten om innovatieve en onorthodoxe aanpakken mogelijk te maken. Het rijk wil samen met de gemeenten die hun interesse kenbaar hebben gemaakt aan de slag op de volgende onderwerpen:

1. samenhang en integraliteit
2. bewoners
3. slagkracht in de wijk
4. slagkracht achter de voordeur
5. opheffen bureaucratische structuren

In de eerste helft van 2008 zal het rijk in samenspraak met de gemeenten die zich voor een bepaald onderwerp hebben opgegeven invulling gaan geven aan deze experimenten.

Inzet stad

Gemeente Dordrecht heeft kenbaar gemaakt deel te willen nemen aan één of meerdere van bovengenoemde experimenten, maar wacht met haar keuze tot de experimenten verder uitgewerkt zijn.

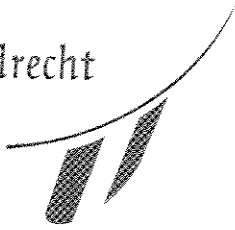
8. Kennis

Ambitie rijk

Een vraaggericht kennisaanbod vanuit verscheidene kenniscentra die het terrein van de wijkaanpak bestrijken, waardoor steden op adequate wijze worden ondersteund bij de uitvoering van hun wijkactieplannen, inclusief experimenten, en er een optimale kennisontwikkeling en -uitwisseling plaatsvindt binnen en tussen de steden en waar nodig de wijken onderling.

Inzet rijk

- WWI heeft een consortium van kenniscentra tot stand gebracht dat zijn aanbod onderling afstemt en waar nodig aanpast en uitbreidt ten behoeve van de kennisbehoefte onder de 40 wijken/18 gemeenten.
- WWI heeft één digitaal loket '40 wijkenaanpak' tot stand gebracht, waar gemeenten via een portal de diverse kenniscentra kunnen raadplagen en benaderen; waar een gemeenschappelijke agenda van symposia, workshops en opleidingen wordt aangeboden; waar good practices staan beschreven.
- WWI heeft een gezamenlijke helpdesk gerealiseerd, waar gemeenten hun vragen m.b.t. de wijkenaanpak kunnen stellen en binnen korte tijd antwoord of toelichting krijgen.
- WWI zorgt voor een vraaggericht aanbod van opgedane kennis en onderzoek m.b.t. thema's die binnen de wijkactieplannen beschreven staan en waar aanvullende kennis en kennisdeling noodzakelijk zijn. Dit kan o.a. in de vorm van kleine bijeenkomsten, cursussen en excursies.

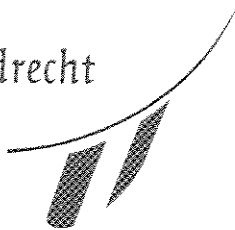
9. Landelijke alliantie

Ambitie rijk en partners

Veel partijen uit het maatschappelijke middenveld en het bedrijfsleven willen een bijdrage leveren aan het aanpakken van de wijkproblematiek. Op landelijk niveau wordt met deze organisaties een landelijke alliantie gevormd die ondersteuning biedt aan de lokale coalities in de wijken. WWI faciliteert deze landelijke alliantie.

Inzet rijk

- Ondersteuning en faciliteren van de landelijke alliantie. Met de partners worden afspraken gemaakt over concrete inzet in de 40 wijken (kennis, investeringen of (pilot)activiteiten). Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de logistiek, infrastructuur en achterban van deze partijen. WWI is een makelaar tussen gemeente en de partners.
- Twee keer per jaar wordt een landelijk evenement georganiseerd voor alle betrokken partijen. Doel is kennisuitwisseling en een podium bieden aan alle betrokkenen.
- Samen met de brede alliantie sport wil WWI ondersteuning bieden aan lokale initiatieven gericht op het bevorderen van sport en bewegen. Daarmee willen we ook een verbinding leggen naar bedrijven die vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen initiatieven in de wijken ondersteunen of voornemens zijn dit te doen. WWI zal hiertoe goede voorbeelden uitdragen en stimuleren.
- WWI maakt afspraken met de partners van de landelijke alliantie over het aanbod dat de partners doen aan gemeenten voor concrete inzet in de 40 wijken (kennis, investeringen of (pilot)activiteiten).
- WWI is een makelaar tussen gemeente en de partners en zal met iedere gemeente apart in overleg treden om te bezien welke afspraken met welke partijen kunnen worden gemaakt.

10. Financiering

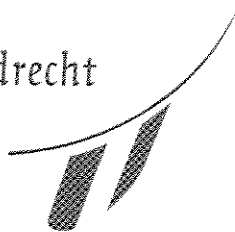
Voor de verwezenlijking van de doelstellingen in de wijkactieplannen staan drie geldstromen ter beschikking:

1. Een additionele inzet vanuit de corporatiesector
Het rijk heeft met Aedes vereniging van woningcorporaties afspraken gemaakt over een additionele bijdrage van de woningcorporaties in de 40 wijken. De indicatieve verdeling van deze additionele bijdrage over de 40 wijken en de verdelingsmethodiek is beschreven bij brief van 3 oktober 2007 (WWI/W2007092376).
2. Delen van extra rijksmiddelen t.b.v. gemeenten en lokale/regionale organisaties.
Het gaat hier om intensiveringen in de rijksbegroting, die een relatie hebben met de wijkenaanpak. Deze extra middelen komen ter beschikking aan alle gemeenten in Nederland alsmede aan lokale organisaties (bijv. scholen) en regionale organisaties (bijv. politiekorpsen, bureaus jeugdzorg). Uitgangspunt van de afspraken is dat gemeenten met de 40 wijken de door hen te ontvangen extra middelen prioriteren voor de wijken met de grootste knelpunten, i.c. de 40 wijken en dat gemeenten met de andere lokale organisaties overleg voeren over een dergelijke prioritering. Daar waar extra gelden lopen via indicatieprocessen, zoals bij de jeugdzorg, is automatisch te verwachten dat de extra middelen bovengemiddeld terecht zullen komen in wijken met veel jeugdzorgproblemen, i.c. dus ook de 40 aandachtswijken. Verder is in het bestuursakkoord tussen rijk en VNG afgesproken dat in het bijzonder op het gebied van zorg, openbare orde en veiligheid, wijken, onderwijs, armoedebeleid en schuldhulpverlening en Jeugd en Gezin er voor gemeenten en rijk beleidsmatig en budgettair gezamenlijke opgaven liggen. In de brief van 15 november 2007 (DGWWI/W2007103016) en de brief van 1 februari 2008 (DGWWI/W2008002440) is een overzicht gegeven van de extra geldstromen die via het gemeentefonds, specifieke regelingen of brede doeluitkeringen ter beschikking zullen komen van de 18 gemeenten, als ook van het accres van het gemeentefonds en de geldstromen die via andere kanalen in de 40 wijken terecht kunnen komen.
3. Gemeentemiddelen
Gezien de problematiek die in de 40 wijken speelt is te verwachten dat naast de extra rijksinzet de gemeenten ook zelf een extra inzet vanuit de eigen gemeentelijke middelen in die wijken zullen plegen.

Door gemeenten, woningcorporaties en overige lokale en regionale organisaties zijn op basis van deze uitgangspunten afspraken gemaakt over de financiering en uitvoering van de wijkactieplannen. Dit heeft tot de volgende afspraken in de wijkactieplannen geleid:

Wielwijk

1. De woningcorporatie Woonbron, werkzaam in de wijk Wielwijk in Dordrecht, draagt in totaal t/m 2018 € 31,5 miljoen bij aan de wijkaanpak conform de in de wijkactieplannen opgenomen afspraken. Naast deze € 31,5 miljoen investeert Woonbron buiten het WAP om nog circa € 3,5 miljoen additioneel in het project Admiraalsplein. Woonbron zou

mogelijk in de toekomst extra kosten moeten maken als uitverhuizing binnen de wijk een probleem gaat opleveren en (sociale) koopwoningen tijdelijk omgezet moeten worden in huurwoningen (een investering van maximaal € 7,5 miljoen). In onderstaande tabel is de inzet voor Wielwijk nader gespecificeerd.

Extra Investerings Wielwijk	Gemeente Dordrecht	Woonbron	Totaal
Fysiek Wonen/tijdelijk beheer	1,4	25,6	27,0
Fysiek Admiraalsplein	*	5,5	5,5
Maatschappelijk vastgoed		5,0	5,0
Openbare ruimte	19,4	2,0	21,3
Plankosten en EPL	2,9	4,3	7,2
Te kort Sociaal programma	2,0	8,0	10,0
Totale kosten**	25,7	50,4	76,1
Opbrengsten	11,2	19,0	25,2
Totaal	14,5	31,5	46,0

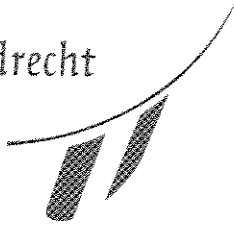
* Buit het WAP om investeert de gemeente nog additioneel € 3,5 miljoen in het Admiraalsplein project.

** De gemeente Dordrecht heeft naast de genoemde investering in bovenstaand schema al € 3,9 miljoen voor het lopende sociaal programma toegezegd en Woonbron draagt hier € 0,4 miljoen aan bij.

Crabbehof

2. De gezamenlijke woningcorporaties (Woonbron, Progez en Interstede), werkzaam in de wijk Crabbehof in Dordrecht, dragen in totaal t/m 2018 € 13,3 miljoen bij aan de wijk aanpak conform de in de wijkactieplannen opgenomen afspraken. In onderstaande tabel is de inzet voor Crabbehof nader gespecificeerd.

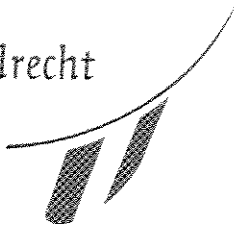
Extra Investerings Crabbehof	Gemeente Dordrecht	Woonbron	Interstede/ Progez	Gezamenlijke Corporaties	totaal
Openbare ruimte	2,5				2,5
Fysiek (woningen)		2,5	0,82		3,32
Sociaal Programma	5,1			10	15,1
Totaal	7,6	2,5	0,82	10	20,92

3. Ten behoeve van het geven van inzicht van de rijksintensiveringen met relatie naar de Krachtwijken over de jaren 2008 t/m 2011 is een brief gestuurd (d.d. 1 februari 2008 met kenmerk DGWWI/W2008002440). In de brief is indicatief aangegeven welke middelen vanuit het rijk voor de gemeente Dordrecht beschikbaar komen, via het gemeentefonds en via brede doeluitkeringen.
4. In Wielwijk en Crabbehof investeert de gemeente Dordrecht naast het WAP programma nog circa € 24 miljoen tot en met 2009. Het betreft investeringen in integratieprogramma's, bestrijding vroegtijdig schoolverlaten, voor- en vroegschoolse educatie, personeel brede school, sluitende aanpak jeugd/opvoedingsondersteuning, jongerenvoorzieningen, veiligheid, wijkeconomie, etc.

In dit charter worden van rijkszijde diverse financiële toezeggingen gedaan. Dit charter is echter geen beschikking. De genoemde geldstromen zijn of worden ieder in hun geëigende vorm (middels (doel)uitkeringen of subsidiebeschikkingen) en onder de daarvoor geldende voorwaarden vastgelegd en uitbetaald.

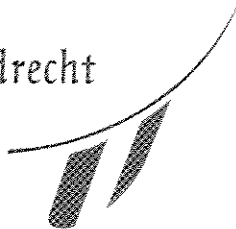

11. Overleg en voortgang

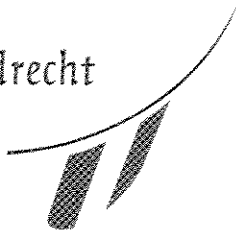
Om op de hoogte te blijven van de voortgang en onszelf scherp te houden op de urgentie daarvan organiseren we de volgende zaken:

- **Controle en verantwoording:** uitgangspunt is dat de reguliere vormen van verantwoording en controle een stevige basis vormen en dat daar alleen iets aan toe wordt gevoegd als dat strikt noodzakelijk is.
  - Democratische controle: de gemeente doet jaarlijks verslag over de inzet aan haar Gemeenteraad, het rijk brengt jaarlijks verslag uit aan de Tweede Kamer.
  - Elkaar aanspreken: de stad en het rijk spreken elkaar op basis van bestaande documenten, waaronder de hier bovengenoemde, aan op de bereikte resultaten.

- **Overleg en aanpassing van het charter:**
  - Regelmatische ambtelijk overleg. Daartoe heeft elke stad een accountmanager bij WWI.
  - Jaarlijks een bestuurlijk gesprek over de voortgang. Eventuele aanpassingen van het charter kunnen hier worden besproken. Indien beide partijen akkoord zijn kan het charter worden aangepast. Aanleidingen voor aanpassingen kunnen bijvoorbeeld zijn veranderde financiële omstandigheden.
  - Visitatie: gemeenten en rijk gaan samen bepalen hoe een visitatie zal worden vormgegeven. Deze visitatie vindt in 2010 plaats.

- **Metten en kennisdelen:**
  - Monitoring:
Effectmeting. De (maatschappelijke) effecten van de verschillende maatregelen zullen via een jaarlijkse outcomemonitor worden gevolgd. Deze outcomemonitor brengt op beknopte wijze de ontwikkelingen in kaart op de terreinen wonen, werken, leren en opgroeien, integreren en veiligheid. Aan de hand van deze informatie kan worden vastgesteld hoe de situatie in de wijken zich ontwikkelt en kan worden vastgesteld of en in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten (zullen) worden gerealiseerd (doelbereik). Het onderzoek wordt in opdracht van VROM/WWI uitgevoerd door het CBS.
Metten van acties en maatregelen. De gemeente geeft in dit charter aan welke inspanningen zij samen met andere partijen zullen plegen om de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Deze partijen maken onderling afspraken over de wijze waarop de voortgang van deze inspanningen jaarlijks wordt gevolgd en geregistreerd en op welke wijze deze partijen naar elkaar verantwoording afleggen over de al dan niet gerealiseerde prestaties. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de informatie die de gemeenten in het kader van de reguliere verantwoording- en begrotingscyclus verzamelen.
 De gemeente presenteert in het kader van de outputmonitoring in ieder geval informatie over de wijze waarop bewonersbetrokkenheid is georganiseerd, het aantal activiteiten dat heeft plaatsgevonden en het aantal bewoners dat naar

schatting per activiteit is bereikt. Daarnaast wordt voor een langere periode onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de burgerparticipatie in samenwerking met gemeenten en het LSA. Een afschrift van bovengenoemde informatie wordt aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie aangeboden.

- o Kennisdelen: Over en weer worden best practises en kennis uitgewisseld ten behoeve van optimale voortgang in de wijken.

12. Overig

Mediation

Partijen zullen elkaar lopende het uitvoeringsproces informeren over de realisatie van de inhoudelijke en financiële inzet met betrekking tot de wijkactieplannen. Indien de gemeente lopende het proces van uitvoering van de wijkactieplannen van mening mocht zijn dat een woningcorporatie de in de wijkactieplannen afgesproken inzet in onvoldoende mate levert, kan zij bij de minister voor Wonen, Wijken en Integratie een verzoek indienen voor mediation. Wanneer dit niet tot het gewenste resultaat/afgesproken resultaat leidt, zal de minister uiteindelijk gebruik maken van het wettelijke handhavinginstrumentarium.

- Deze afspraken gelden vanaf 1 maart 2008 tot en met 31 december 2017.
- Dit charter wordt gepubliceerd in de Staatscourant binnen een maand na ondertekening.

Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend te Dordrecht op.....3.1.7.12008

De wethouder van Dordrecht,

.....
Drs. A.T. Kamsteeg

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

.....
Drs. Ella Vogelaar